

F.2: Udeležba na mednarodni konferenci - "IZZIVI IN PRILOŽNOSTI MULTIFUNKCIJSKEGA UPRAVLJANJA TRAVIŠČ"

Datum: 15.5.-17.5.2019

Kraj dogodka: Ptuj

Poročilo o dogodku

Pripravil-a: Klemen Kamenik in Monika Podgorelec (ZRSVN OE MB)

Sodelujoči: glej vse liste prisotnosti (iz dne 15.5., 16.5. in 17.5.)

Poročilo dogodka:

V času med 15. in 17. majem smo v sklopu projekta organizirali mednarodno konferenco z naslovom »Izzivi in priložnosti multifunkcijskega upravljanja travišč«. Namen konference je bil spodbujati dolgoročno večnamensko upravljanje travišč, mreženje strokovnjakov ter izmenjavo znanj in izkušenj o trajnostnem upravljanju travišč, vključno z vsemi izzivi sodobnih kmetijskih praks. **Konference se je udeležilo prek 130 ljudi iz 6 držav.**

Slika 1: Skupinska fotografija udeležencev drugega dne konference "izzivi in priložnosti multifunkcijskega upravljanja travišč".

15. maj 2019: V uvodnem dnevu konference 15. maja, smo organizirali ekskurzijo po projektne podobmočju Haloze, katere namen je bil udeležencem predstaviti kulturno krajino in biotsko pestrost projektne podobmočja ter predstavitev ukrepov projekta na terenu. Kljub deževnemu vremenu se je ekskurzije udeležilo 39 udeležencev, ki so imeli na treh lokacijah priložnost ustvariti vtis biotskega in kulturnega bogastva Haloz. V Veliki Varnici smo obiskovalcem predstavili dve ključni točki: a) vzorčni primer habitatnega tipa suhih travišč (HT_6210*) z značilnimi rastlinami, ki se najpogosteje pojavljajo na teh traviščnih habitatih in b) 17 ha obsežno območje Čerinovega, kjer sta bili izvedeni projektni aktivnosti odkup/zakup zemljišč in odstranitev zarasti, z namenom dolgoročnega

upravljanja Čerinovega. Predstavitve na tej točki smo izvedli v sodelovanju z Etnografskim muzejem Velika Varnica, kjer so nam predstavili tudi tradicionalna haloška orodja za delo na travnikih in travniških sadovnjakih. Strokovno vodenje obiskovalcev po travniku sta prevzeli dr. Sonja Škornik iz oddelka za biologijo, Fakultete za naravoslovje in matematiko, Univerze v Mariboru in Monika Podgorelec iz območne enote Maribor, Zavoda za varstvo narave Republike Slovenije. Med vodenjem po travniku so si imeli udeleženci ekskurzije možnost ogledati kar pet vrst cvetočih kukavičevk.

V nadaljevanju ekskurzije smo obiskali kmetijo Bedrač, ki je na območju Haloz ena redkih kmetij z registrirano predelavo mleka, ki jo daje živina hranjena s krmo in senom iz suhih travišč. Kozje mleko s predelavo do mlečnih izdelkov visoke kakovosti na ta način prodajo z dodano vrednostjo. S sodelovanjem v projektu so z odstranitvijo zarasti in postavitvijo nove pašne ograje povečali svoje površine, ki jih obdelujejo z rejo koz, prav tako pa so obnovili tudi obstoječ visokodebelni sadovnjak. Na kmetiji smo poskusili dobrote iz njihove sirarne in si na terenu ogledali ukrepe, s katerimi je kmetija vključena v projekt LIFE TO GRASSLANDS.

Končna točka ekskurzije je bila na Turistična kmetija Pungračič v Drenovcu. Kmetija leži na meji med Slovenijo in Hrvaško in je pretežno vinogradniška. Obdelujejo 14 ha vinogradov z 45.000 trsi, obenem pa na kmetiji ponujajo tudi gostinsko ponudbo. Kmetija deluje po načelu »od vil do vilic« in tako na svojih krožnikih ponudijo lastno domačo in lokalno pridelano hrano. Na turistični kmetiji smo večer zaključili z izvrstnimi okusi hrane in pijače iz Haloz.

Slika 2: Skupinska fotografija udeležencev konferenčne ekskurzije po Halozah.

16. maj 2019: Z drugim dnevom se je začel konferenčni del dogodka v Grand hotelu Primus na Ptujju. Po uvodnih nagovorih predstavnika Ministrstva za okolje in prostor, dr. Marka Mavra, državnega sekretarja za področje okolja, direktorja Zavoda RS za varstvo narave, mag. Hrvoja Tea Oršaniča, predstavnice Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano iz Sektorja za trajnostno kmetijstvo, mag. Marjete Bizjak ter pozdravnega nagovora podžupana Občine Ptuj g. Marjana Kolariča, je s prvim predavanjem začel konferenco Dr. Brendan Dunford, ki je predstavil program trajnostnega upravljanja kmetovanja na območju nacionalnega parka Burren na severo-zahodu Irske. V okviru predavanja je govorec predstavil primere dobre prakse rezultatsko usmerjenih izplačil in sistema ocenjevanj, s katerimi so na območju parka Burren dosegli dobre rezultate pri prizadevanjih za zagotovitev ustreznih praks kmetovanja na traviščnih območjih. V drugi sekciji konference je g. Karel

Slika 3-5: Uvodni nagovori vseh udeležencev ob otvoritvi konference, dne 16.5.2019 – dr. Marko Maver, Ministrstvo za okolje in prostor, državni sekretar za področje okolja in mag. Marjeta Bizjak, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano iz Sektorja za trajnostno kmetijstvo.

Fajmon iz Agencija za ohranjanje narave Češke republike, izpostavil prizadevanja in pristope k obnovi vrstno pestrih travišč na zavarovanem območju Belih Karpatov. Rážvan Popa iz Fundatja ADEPT, ki je locirana v Transilvaniji, Romuniji, je v nadaljevanju podal svoje izkušnje pri delu s podeželskimi skupnostmi in trajnostnem razvoju podeželja ter vplivu različnih kmetijskih praks na ohranjanje vrstne pestrosti v kmetijski krajini. Zadnje dopoldansko predavanje tega dne je imela Dubravka Kranjčević iz Parka prirode Žumberak - Samoborsko gorje (Hrvaška), ki je predstavila njihove izkušnje in izzive pri ohranjanju biodiverzitete travišč v zavarovanem območju njihovega parka, kjer se prav tako srečujejo s težavami opuščanja rabe in posledičnega zaraščanja travišč zaradi odseljavanja mladih in staranja lastnikov travišč.

Po kosilu se je odvila tretja sekcija konferenčnih predavanj., kjer so štirje predavatelji predstavili njihove izkušnje s travišči iz Slovenije. Dr. Nika Debeljak, vodja projekta LIFE TO GRASSLANDS, je podrobno predstavila projekt, njegovo vsebino in že izvedene projektne aktivnosti. Od začetka projekta ob koncu 2015 do sedaj se je s sporazumi (pogodbami) 163 kmetij zavezalo k desetletnemu trajnostnemu upravljanju 570 ha vrstno pestrih travišč na 4 projektnih območjih (Haloze, Pohorje, Gorjanci, Kum). Med poslušalci je bilo veliko zanimanje za območje Slovenije prvič predlagani rezultatsko usmerjena KOP plačila, ki je bil pripravljen v sklopu projekta. Sledili sta predstavitvi o vzdrževanju, ohranjanju ter učinkovitem upravljanju z biotsko pestrimi travišč v dveh slovenskih parkih oz. zavarovanih območjih z bogato kulturno krajino – Kozjanskem regijskem parku (predstavitev direktorica Mojca Kunst) in Krajinskem parku Goričko (predstavitev Gregor Domanjko). V obeh parkih sredstva za konkretne aktivnosti za ohranjanje travišč pridobivajo preko projektov. Formalni del tega dne je z zanimivim predavanjem o dolgoročnih učinkih gnojenja kraškega travnika na rastlinsko pestrost, količino in krmno vrednost pridelane krme predstavil dr. Janko Verbič iz Kmetijskega inštituta Slovenije. Pomemba ugotovitev njihove raziskave med leti 2000 in 2018 je, da se število vrst na traviščih zmanjšujeta račun vnosa dušika, število vrst med travišči, ki so negnojene in tistimi, ki so gnojene z PK pa se statistično ne razlikuje. Ob upoštevanju kmetijskega in naravovarstvenega interesa (ki si na splošno nasprotujeta) je gnojenje s P in K najprimernejše.

Slika 6-7. Predavanje odgovorne organizatorice konference in vodje projekta LIFE TO GRASSLANDS, dr. Nike Debeljak, Zavod RS za varstvo narave (levo) in predavatelj dr. Janko Verbič iz Kmetijskega inštituta Slovenije.

17. maj 2019: Tretji dan konference so bila predavanja osredotočena na izkušnje z delom kmetij/kmetov in njihovo ključno vlogo pri ohranjanju vrstno pestrih travišč in visokodebelnih sadovnjakov, bodisi preko rezultatsko usmerjenih naravovarstvenih plačil in spremljanja kazalnikov (indiktorjev) ali s podanimi lastnimi pogledi in izkušnjami ekološkega kmetovalca, Boštjana Kosca, zaposlenega kot vodje projekta »seneno meso in seneno mleko« na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije. Dobre izkušnje in opažanja Rezultatsko usmerjenih naravovarstvenih plačil v Avstriji sta nam predstavila Wolfgang Suske iz podjetja Suske consulting in Daniel Bogner, neodvisni svetovalec za biotsko raznovrstnost z bogatimi čezmejnimi projekti. Prvi je poudaril, da je za rezultatsko usmerjene plačila potrebno v začetku vložiti veliko truda in časa za delo s kmeti in jih naučiti opazovati (indiktorje) glede na način gospodarjenja, potem je dolgoročni rezultat zagotovljen. Kmetom je treba zaupati in jim dati svobodo pri odločanju o gospodarjenju z njihovimi travišč (vezano tudi na sezono). Tudi G. Bogner je na primeru več izvedenih projektov v Avstriji pokazal, da je usposabljanje kmetov o po- in pre-poznavanju biotske raznovrstnosti ter krepitev te zmogljivosti praktično nujno potrebno, če želimo, da bodo ekstenzivni travniki v večjem obsegu ob vseh trendih v kmetijstvu ostali vzdrževani dolgoročno tudi v prihodnje. Dr. Sonja Škornik je predstavila primer priprave in vzpostavitve kazalnikov (indiktorjev) za suha travišča za naš projekt LIFE TO GRASSLANDS, g. Janez Gačnik iz Zavoda Jabolko pa pomen visokodebelnih sadovnjakov za ohranjanje biodiverzitete.

V tej zadnji sekciji predavanj je teklo tudi nekaj besed o pomen travišč kot razvojne priložnosti v smislu razvoja izdelkov in blagovne znamke ter uspešnosti trženja kot podpora ohranjanju kmetovanja na območju. V navezavi na to je bil popoldan po zaključenem formalnem delu organiziran še obisk tradicionalnega dogodka „Dobrote slovenskih kmetij“ (<http://www.dobroteslovenskihkmetij.si/>). Dogodek ima dolgoletno zgodovino ocenjevalne razstave specialitet slovenskih kmetij.

Na konferenci so se mrežili:

z projekti LIFE:

- o BURREN LIFE: Farming for Conservation in the Burren (LIFE04NAT/IE/000125)
- o LIFE Butterflies CZ-SK: Integrated protection of rare butterfly species of non-forest habitats in the Czech Republic and Slovakia (LIFE09 NAT/CZ/000364)
- o STIPA: Tarnava Mare SCI: Saving Transylvania's Important Pastoral Ecosystems (LIFE09 NAT/RO/000618)
- o Vzdrževanje in ohranjanje visokih suhih travnikov na Vetrniku in Oslici (LIFE00 NAT/SLO/007223)

z drugimi projekti:

- o Grassland restoration in the White carpathian mountains
- o Gorički travniki: Učinkovito upravljanje z ekstenzivnimi travniki na območju Natura 2000 Goričko (Programa Finančnega mehanizma EGP 2009-2014)
- o Gorička krajina: Vzdrževanje kmetijske krajine za ptice in metulje na Goričkem (Operativni programa za izvajanje Evropske kohezijske politike za obdobje izvajanja 2014-2020)
- o Designing a results-based agri-environment payment scheme for Southern Transylvania – EC; DG Env

- o Result based Payments in Agri-Environment program of Austria (The Austrian results-based nature conservation plan, Austrian Agri-Environmental Programme - Ergebnisorientierter Naturschutzplan, ENP; ÖPUL).
- o MERIT - Result-oriented Measures for Biodiversity in Mountain Farming (proejct »Merit based income from sustainable land management in mountain farming« MERIT, RURAGRI programme; 7th EU Framework Research Programme (FP 7, CA 235175)
- o Austrian Biodiversity Monitoring,

